

Nr 642

Av herr **Osvald**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 92, angående statens stöd åt växtförädlingen, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 92/1961 framlägges bl. a. förslag rörande finansieringen av en väsentligt ökad växtförädling. Förslaget innebär, att en avgift avsedd enbart för växtförädlingens främjande skall upptagas å utsäde som omsättes i handeln. Avgifterna skola tillföras en fond, från vilken bidrag lämnas till växtförädlarna. Enligt det i propositionen intagna förslaget till »förordningen om växtförädlingsavgift» § 11 skall Kungl. Maj:t, och, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, lantbruksstyrelsen meddela för tillämpning av förordningen erforderliga föreskrifter.

En fråga, som därvidlag är av icke ringa intresse, är utformningen av de regler, efter vilka medel ur fonden skall fördelas. Härom uttalar departementschefen bl. a.: »Vid fördelningen av medel ur växtförädlingsfonden kan enligt promemorian bidrag utgå även till en utländsk förädlares representant här i landet. Något krav på att sagda förädlares hemland medger svenska växtförädlare motsvarande förmån uppställes inte. Häremot har invändningar riktats vid remissbehandlingen. Även jag finner övervägande skäl tala för att krav på reciprocitet uppställes. Där sådan saknas, bör de medel som influtit genom avgift å den utländska förädlarens utsädessorter få användas på samma sätt som föreslås beträffande andra fondmedel, vilka ej kan fördelas enligt huvudprincipen. De bör sålunda disponeras för stöd över jordbrukets forskningsråd åt växtförädlingen i allmänhet.»

Gentemot skälen för reciprocitet står sålunda den i departementspromemorian hävdade uppfattningen, att bidrag borde utgå till in- och utländska förädlare eller deras representanter efter enahanda grunder utan hänsyn till det rättsskydd, som växtförädlingen åtnjuter i respektive sorters hemländer.

I remissyttrande från en av våra utsädesfirmor anfördes härom: »Med hänsyn till rådande allmänna strävanden till internationellt samarbete till växtförädlingens skydd tillstyrka vi även, att utländsk växtförädlare, vars sorter införas på den svenska rikssortlistan, i vårt land skall åtnjuta samma rättigheter som tillkom svenska växtförädlare. Den svenska växtförädlingens fortsatta behov av goda internationella förbindelser torde också böra föranleda oss att avstå från diskriminering av utländska sädessorter, vilka ekonomiskt utnyttjas i det svenska jordbruket.»

Vid första påseendet kan det måhända synas rimligt att kräva reciprocitet. En närmare granskning torde dock ge vid handen, att om man frångår

den i departementspromemorian hävdade uppfattningen om likhet mellan in- och utländska växtförädlare inför den svenska lagstiftningen till växtförädlingens skydd, kan detta medföra icke önskvärda konsekvenser.

I den till propositionen fogade bilaga 1 belyses förädlingsskyddet för stråsädsslagen i ett antal europeiska länder. Bland dessa ha följande länder med nedan angivna sorter bidragit till den svenska rikssortlistans sortiment av strå- och trindsäd:

<i>Land</i>	<i>Sort</i>	<i>Utländsk förädlare</i>	<i>Svensk representant¹</i>
Holland	havre Pendek	Centraal Bureau, Rotterdam	W. W.
Väst-Tyskland	höstråg Petkus II	v. Lochow	
	vårråg Petkus I	Petkus	W. W.
	lupin Weiko II	Erwin-Baur Inst. Köln	Svalöf
Norge	lupin Weiko III	Erwin-Baur Inst. Köln	O. J. O.
	vårvete Norröna	Statens Försöksgård Møystad pr Hamar	Svalöf
Finland	korn Domen	Møystad pr Hamar	Svalöf
	havre Sisu	Tammisto (Hankkija)	W. W.
	korn Tammi	Tammisto (Hankkija)	W. W.
	höstvete Vakka	Lantbrukets forsknings- central, Jokioinen	Hbg
Danmark	lupin Neven	Pajbjergfonden	Hbg
	havre Rex	Pajbjergfonden	Hbg
	korn Kungs	Pajbjergfonden	Hbg
	korn Kron	Pajbjergfonden	Hbg
	korn Carlsberg II	Carlsbergfonden	Getinge
	höstråg Sejet	Lantbrugets Kornforæd- ling Sejet	O. J. O.

¹ W. W. = W. Weibulls; O. J. O. = Otto J. Olson; Hbg = Holmbergs

Principiella skäl kunna givetvis anföras såväl för reciprocitetskravet som för likställighetsprincipen. Den praktiska konsekvensen av den förra innebär ett skydd för Hollands och Väst-Tysklands växtförädlare, men diskriminering av Danmarks, Norges och Finlands bidrag till den svenska rikssortlistan. Restriktiva bestämmelser, som särskilt skulle drabba växtförädlingen i Norge, Finland och Danmark, kunna icke motiveras av någon diskriminerande åtgärd från dessa länders sida. De svenska förädlingarna ha hittills utan restriktioner och villkor om särskild förprovning i mottagarlandet fått tillträde till Danmarks, Finlands och Norges väl utvecklade officiella försöksresurser. Att växtförädlarna (inhemska och utländska) i dagens läge icke åtnjuta växtförädlingsavgifter vare sig i Danmark, Norge eller Finland torde finna sin förklaring däri, att våra nordiska grannländers stråsädsförädling i huvudsak utföres av statliga institutioner och jordbrukets kooperativer eller som i Danmark av allmännyttiga stiftelser,

medan motsvarande verksamhet i Sverige, Holland och Väst-Tyskland bedrivs i närmare samband med den enskilda företagsamheten.

Den strukturella olikheten inom växtförädlingen mellan länderna kan givetvis åberopas som skäl för olikheter i behandling. Enligt min mening äro dessa skäl likväl svagare än de betänkligheter som resa sig mot inskränkande bestämmelser, som i praktiken endast rikta sig mot samarbetet med våra nordiska grannländer. Reciprocitetskravets eventuella genomförande lär i och för sig icke kunna påverka våra nordiska grannars utvecklingsplaner för sin växtförädlings organisation. Däremot torde olikheter i svensk behandling av å ena sidan tyska och holländska å andra sidan norska, danska och finländska sorter kunna ge anledning till missförstånd och misstämning. Detta bör enligt min mening absolut undvikas.

Jag anser därför, att övervägande skäl tala till förmån för att alla växtförädlare, vilkas sorter intagits i den svenska rikssortlistan, behandlas lika, oavsett hur lagstiftningen inom vederbörande förädlares hemland är utformad. Endast om en verklig diskriminering av svenska förädlare i förhållande till inhemska kan påvisas i något land anser jag att en motsvarande åtgärd i Sverige kan vara lämplig.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 92/1961 måtte besluta,

att växtförädlare i Danmark, Finland och Norge, vars sorter införs på den svenska rikssortlistan, skall åtnjuta samma rättigheter som svenska växtförädlare och att krav på reciprocitet icke skall uppställas.

Stockholm den 11 april 1961

Hugo Osvald